

Burden og Burden gegn Bretlandi

Dómur frá 12. desember 2006

Mál nr. 13378/05

14. gr. Bann við mismunun

1. gr. 1. viðauka. Friðhelgi eignarréttarins

Skattlagning. Mismunun á grundvelli sambúðarforms.

1. Málsatvik

Kærendur, J.M. (f. 1918) og S.D. Burden (f. 1925), eru breskar systur. Þær eru ógiftar og búa í Marlborough á Englandi.

Kærendur hafa búið saman alla ævi og síðustu 30 árin í húsi byggðu á landi sem þær erfðu eftir foreldra sína. Þær hafa gert gagnkvæma erfðaskrá þar sem þær ánafna hvor annarri öllum eignum sínum.

Gildandi erfðalöggjöf í Bretlandi leiðir til þess að þegar önnur systuranna fellur frá mun hin fyrirsjáanlega þurfa að selja húsið til þess að greiða erfðafjárskatt. Samkvæmt breskum lögum um erfðafjárskatt frá 1984 er erfðafjárskattur 40% af eignum arfláta. Það hlutfall er bundið við eignir umfram ákveðið hámark sem er 285.000 pund fyrir skattárið 2006-2007 og 300.000 pund fyrir árið 2007-2008. Í Bretlandi eru eignir sem erfast milli maka í hjónabandi eða staðfestri samvist hins vegar undanskildar þessari skattheimtu.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærendur kvörtuðu yfir því að þegar önnur þeirra félli frá þyrfti hin að bera þunga erfðaskattsbyrði, ólíkt eftirlifandi maka í hjónabandi eða staðfestri samvist. Þær töldu að með þessu væri brotið gegn eignarrétti þeirra samkvæmt 1. gr. 1. viðauka við sáttmálann og 14. gr. sáttmálans þar sem þeim væri mismunað að þessu leyti í samanburði við hjón og einstaklinga í staðfestri samvist.

Niðurstaða

Kærendur töldu sig vera í sambærilegri stöðu og hjón og einstaklingar í staðfestri samvist þegar kæmi að greiðslu erfðafjárskatts. Breska ríkið taldi hins vegar að aðstæður þeirra væru ekki sambærilegar þar sem þær væru tengdar fjölskylduböndum á grundvelli ætternis, en ekki vegna ákvörðunar þeirra um að búa saman í löglega formlegu sambandi.

Systurnar töldu hins vegar að konur og karlar gætu almennt valið hvort þau vildu ganga í hjónaband með þeim réttindum og skyldum sem því fylgdi, en það væri val sem þær hefðu ekki vegna skyldleika síns. Þetta varðaði kjarna kæru þeirra, því þrátt fyrir að þær hefðu valið að eyða lífi sínu saman í mörg ár væri ekki svigrúm í breskri löggjöf til þess að viðurkenna samband þeirra á sambærilegum grundvelli og samband fólks í hjúskap eða staðfestri samvist. Dómstóllinn féllst á röksemdir ríkisins í málinu um að undantekning í erfðafjárskattslögunum fyrir fólk í hjónabandi eða staðfestri samvist væri í samræmi við það lögmæta markmið að styðja við sam- eða gagnkynhneigð sambönd með aðgerðum til þess að tryggja fjárhagslegt öryggi eftir lát maka. Sáttmálinn verndar réttinn til hjónabands í 12. gr. auk þess sem dómstóllinn hefur oft komist að þeirri niðurstöðu að kynhneigð falli innan gildissviðs 14. gr. og þannig verði að liggja þungvæg rök til grundvallar mismunun vegna kynhneigðar. Dómstóllinn taldi að ekki væri hægt að áfella ríkið fyrir að vinna að því markmiði að styrkja hjúskaparstofnun í gegnum skattkerfið eða að láta fjárhagslegar úrbætur ná jafnt til einstaklinga í hjónabandi og staðfestri samvist.

Við mat á því hvort meðalhófs hefði verið gætt við að ná hinu lögmæta markmiði, og þá sérstaklega hvort það hefði verið réttlæt看legt að láta undantekningu erfðafjárskattslaganna ekki ná til systkina sem búa saman leit dómstóllinn bæði til lögmætis hinna félagslegu markmiða sem lögju að baki og til þess hversu vítt svigrúm til mats ríki hafa á þessu sviði. Dómstóllinn taldi að með vísan til hagkvæmnissjónarmiða þyrftu öll skattkerfi að nota víðtækar flokkanir til þess að greina á milli skattgreiðendahópa. Útfærsla slíks kerfis leiddi óhjákvæmilega til jaðartilvika. Það væri fyrst og

fremst verkefni ríkisins að ákveða hvernig jafnvægi yrði best náð milli þess að ná félagslegum markmiðum og afla ríkistekna. Löggjafinn hefði getað undanskilið erfðafjárskattsskyldu á öðrum grundvelli en gert hefði verið. Til dæmis hefði mátt undanþiggja aðra en eftirlifandi maka, svo sem systkin eða aðra fjölskyldumeðlimi sem byggju saman, með vísan til sjónarmiða um lengd sambúðartíma, hversu náskyldir ættingjarnir væru eða til aldurs annarra fjölskyldumeðlima. Hins vegar var álitaefnið í tengslum við sáttmálann ekki um það hvort velja hefði mátt annan mælikvarða í þessum efnum. Álitaefnið var hvort kerfið, sem löggjafinn valdi til þess að framfylgja markmiðum sínum með því að greina á milli eftirlifandi maka úr hjónabandi eða staðfestri samvist annars vegar og annarra einstaklinga hins vegar, færi fram úr svigrúmi ríkisins til mats.

Með vísan til málsatvika taldi dómstóllinn að breska ríkið hefði ekki farið út fyrir hið víða svigrúm sitt til mats með því að takmarka undanþágu frá greiðslu erfðafjárskatts við eftirlifandi maka í hjúskap eða staðfestri samvist, enda væri mismununin réttlætanleg á hlutlægum grundvelli. Var því ekki brotið gegn 1. gr. 1. viðauka og 14. gr. í máli kæranda.

Þrír dómarar skiluðu séráliti.